

Occupational Safety

בטיחות בעבודה - עדכון נהלים

השתתפות קבלנים עם עבירות בטיחות במכרזים ממשלתיים

אגף החשב הכללי במשרד האוצר ריכך את מגבלות ההשתתפות במכרזים ממשלתיים הנוגעות לקבלנים עם עבירות בטיחות וקבע נוהל חדש בעניין שנכנס לתוקף ביום 1.2.2022. הנוהל מתייחס, בין היתר, לחומרת העבירות שבגינן ניתן להשעות קבלן מההשתתפות במכרזים; להליך ההשעיה מההשתתפות במכרזים; התווספה דרישה לזכות טיעון בפני רשם הקבלנים; וכן להגבלת זמן על אורך תקופת ההשעיה.

לפי הנוהל הקודם, היה על הממונה על הבטיחות בזרוע העבודה במשרד הכלכלה והתעשייה לדווח לרשם הקבלנים על קבלן שעבר מספר עבירות בטיחות או עבירת בטיחות אחת חמורה. רשם הקבלנים דיווח זאת לחשב הכללי במשרד האוצר, אשר היה מחויב (ללא הפעלת שיקול דעת) להשעות את הקבלן מידיית מרשימת הקבלנים המורשים להשתתף במכרזים של הממשלה (להלן: "הרשימה"). זאת, גם אם רשם הקבלנים החליט שלא להטיל שום סנקציה על אותו קבלן בגין אותן הפרות בטיחות.

במקרים מסוימים, לאחר שכבר הושעה הקבלן מהרשימה כאמור, ולבקשתו של הקבלן, יכול היה רשם הקבלנים לזמן את הקבלן לשימוע, ולהורות על ביטול השעייתו מהרשימה.

שינוי הנוהל נבע, בין היתר, מעתירה לבג"ץ שהגישה חברת סאבר שאביטה בע"מ¹ (להלן: "החברה"), אשר הושעתה מהרשימה בשל עבירות בטיחות שנטען שביצעה. תחילה, החברה ערערה על החלטה וביקשה לשטוח טענותיה בפני רשם הקבלנים על-מנת לבטל את ההשעיה. בקשתה לא נענתה, אך התאפשר לה בהמשך להגיש טענותיה בכתב, וכך עשתה. בהמשך החברה אף עתרה לבג"ץ בבקשה שיורה על שימוע בעניינה בפני רשם הקבלנים וכן עתרה כנגד הנוהל אשר אפשר השעיה מהרשימה על סמך פנייה בלבד של ממונה הבטיחות אל רשם הקבלנים, ללא מתן זכות שימוע לקבלן, ולכאורה ללא הפעלת שיקול דעת.

לטענת החברה, בהתאם לזכות הטיעון במשפט המינהלי, כאשר החלטה מנהלית עלולה לפגוע באינטרס של פרט או קבוצה, חלה חובה על הרשות לשמוע את מי שהחלטה עלולה לפגוע בו בטרם תקבל החלטה בעניינו. בתגובה לעתירה הודיע משרד האוצר לבג"ץ כי יעדכן את הנוהל עד פברואר 2022.

הנוהל המעודכן שונה במספר היבטים. כך ובין היתר:

1. כדי להוציא קבלן מהרשימה נדרשת החלטה פוזיטיבית של רשם הקבלנים להתלות רישיון על תנאי של אותו קבלן. כלומר, בלי החלטה שכזו, החשב הכללי לא יכול להורות על הוצאת קבלן מהרשימה.
2. קבלת החלטה על-ידי רשם הקבלנים להתליית רישיון על-תנאי כרוכה בשימוע לקבלן, ומשכך, המשמעות האופרטיבית היא שהוספת הקבלן לרשימה תהיה לאחר שניתנה לו זכות טיעון מול רשם הקבלנים;
3. השעיית הקבלן מהרשימה מוגבלת לתקופה של חצי שנה, גם אם התליית הרישיון על-תנאי על-ידי רשם הקבלנים מתארכת לכמה שנים;
4. ועדת המכרזים רשאית, מנימוקים מיוחדים, לאפשר לקבלן שרישיונו הותלה על-תנאי להשתתף במכרז, לאחר הגשת בקשה מצידו. הנוהל לא מנחה את ועדת המכרזים בנוגע לנימוקים הללו.

ב- 13.02.2022 פרסם מנהל הבטיחות בעבודה **טיוטה להערות הציבור** בדבר הוראה על החלת חובת הדרכת בטיחות יומית באתרי בנייה.

חובת ההדרכה הקיימת כיום מעוגנת בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשנ"ט-1999. בהתאם לתקנות, על ה'מחזיק במקום עבודה' חלה חובה למסור לעובד מידע אודות סיכונים במקום עבודתו, כמו גם להדריכו באמצעות בעל מקצוע מתאים, לפחות **אחת לשנה**.

בשל ריבוי תאונות העבודה בענף הבנייה, מוצע בהוראה זו של מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית, לחייב את מנהל העבודה לבצע **הדרכה יומית** לפני תחילת העבודה באתר או בתחילת כל משמרת עבודה. מבצע הבנייה באתר אחראי לוודא כי ההדרכה היומית אכן מבוצעת.

בהתאם להוראה שפורסמה, ההדרכה תכלול, בין היתר, הסבר בנוגע לחשיבות ולחובת השימוש בציוד מגן אישי; עבודה בטוחה בסביבת כלי ציוד מכני הנדסי; דגשים כלליים לעבודה בגובה בהתאם למתארי העבודה האפשריים השונים באתר; ודגשים הנוגעים לתנאי מזג האוויר השונים.

משרדנו מתמחה בייצוג וליווי חברות ונושאי משרה בתחום הבטיחות בעבודה. נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה נוספת ככל שידרשו בנוגע להשלכות המשפטיות או בנוגע ליישום האמור בעדכון זה.

קישור לנהלים:

- [קישור](#) לנוהל הרישום המעודכן לקבלן מוכר.
- [קישור](#) לטיטת ההוראה על חובת הדרכה יומית.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה בנושא,

הילה שמעון
שותפה

hilas@gornitzky.com

ארז הראל
שותף

harel@gornitzky.com

גורניצקי

¹ [בג"ץ 7585/21 סאבר שבאיטה בע"מ נ' משרד האוצר - מדינת ישראל \(נבו\) 28.12.2021](#).